

gospodarstvo, povijest, narodni život i običaji, likovne umjetnosti, suvremenici, ocjene i prikazi, bilješke, u spomen, varia, a vjerojatno će se ubuduće pojavljivati i neke nove.

Niz priloga u prvom broju Zbornika ima zadaću da čitaoca upozna s nekim osnovnim pitanjima i podacima iz prošlosti i sadašnjosti Krka da bi tako dobio i prvi cjelovitiji uvid u poznavanje toga otoka (*A. Hriljac*, Otok Krk — jučer, danas, sutra; *R. Kalmeta*, Geografski položaj otoka Krka; *B. Prikeril*, Ekonomska opravdanost izgradnje aerodroma na Krku; *A. Markota*, Od svjetla luči do električne žarulje na otoku Krku; *B. Frgačić-Tomić*, Kronika o poslijeratnoj elektrifikaciji otoka Krka; *P. Novosel*, Punat — primjer društveno-socijalne preobrazbe na otoku Krku; *R. F. Barbaljić*, Orijentacija stanovništva Krka prema moru; *F. Matejčić*, Prezimena na otoku Krku i drugi).

Što se tiče historiografskih priloga, treba odmah istaknuti da su u Zborniku najviše zastupljeni. Uz niz zanimljivih rasprava i manjih priloga o različitim pitanjima i događajima iz starije povijesti Krka, nekoliko se njih odnosi i na novija razdoblja, čineći time prvi vidljiviji korak u poznavanju nedavne prošlosti Krka, koja je u povijesnoj znanosti osjetno zanemarivana. Zbog toga je i shvatljivo da među njima, uz znanstvene članke (*I. Čizmić*, Prilog za životopis Nika Grškovića; *V. Kljaković*, Oslobođenje otoka Krka aprila 1945. godine), ima i više priloga građi (*P. Strčić*, Nekoliko podataka o otoku Krku i »Našoj slogi« 1870. godine; *A. Mrakovčić-Andračić*, Moj susret s talijanskim okupatorom u Puntu 1920—1921 godine; *B. Janjatović — P. Strčić*, Izvještaj krčkog kotarskog načelnika Iva Vitezića od 15. I 1935. godine; *I. Jelenović*, Talijanski okupator 1942. godine o Dobrinjcima).

Više ocjena, prikaza i bilježaka u prvom svesku pokazuje da je Zbornik zainteresiran ne samo da prati dostignuća u literaturi, koja se odnose na Krk, nego da ima ambiciju i pridaje određenu pažnju i širim pitanjima hrvatske povijesti. Povijesno društvo otoka Krka bez sumnje je pokretanjem Krčkog zbornika učinilo značajan korak u nastojanju da »pripomogne razumijevanju potreba budućeg gospodarskog, kulturnog i prosvjetnog razvoja« Krka, a i više od toga. Svesrdna podrška koju su, uz same građane, tom nastojanju dale društveno-političke i druge organizacije i ustanove na otoku, može poslužiti kao primjer ostalima za poduzimanje sličnih inicijativa.

I. Jelić

DOKUMENTI O OSNIVAČKOM KONGRESU KPJ U SLOVENIJI

Ustanovitev. Dokumenti ustanovnega kongresa Komunistične stranke v Sloveniji 11. aprila 1920. Edicija: Dokumenti štirih generacij, Cankarjeva založba, Ljubljana 1969, str. 72

Ova mala zbirka dokumenata o Osnivačkom kongresu Komunističke partije u Sloveniji odlikuje se izvanredno ukusnom tehničkom opremom. Dokumente je izabrao i obradio poznati slovenski historičar radničkog pokreta, ujedno njegov aktivni sudionik, France Klopčič. Dokumenti samog Kongresa, članci

iz štampe o Kongresu i programski dokumenti Kongresa ujedinjenja na kojem je osnovana SRPJ(k), a kojoj se komunistički pokret u Sloveniji priključio odlukom svog travanjskog kongresa 1920. godine, vrlo su pregledno raspoređeni u tri osnovne grupe. Priloženi su i faksimili dokumenata i naslovnih stranica radničke štampe, te nekoliko fotografija.

Objavljena građa raspoređena je u tri grupe: *Dokumenti, Komentarji i Dodatak*. U prvoj grupi objavljeni su: 1) članak dra Milana Lemeža *Naš strankin zbor* koji je bio objavljen u obliku letka a priređivač ga je usporedio sa sačuvanim originalom, ispravivši tako u njemu neke greške; 2) *Resolucija o zedinjenju*, u kojoj Delavska socialistična stranka za Sloveniju izjavljuje da pristupa SRPJ (k) i smatra se njenim sastavnim dijelom, prihvaćajući rezolucije i odluke beogradskog Kongresa ujedinjenja; 3) *Praktični delovni program SDSJ (k)* prijevod je Praktičnog akcionog programa SRPJ (k); 4) *Resolucija o agrarnem vprašanju* ima u uvodu komentar u kojem se objašnjava da su Kongresu ujedinjenja podnesena dva prijedloga rezolucije (Pavla Pavlovića i Dragiše Lapčevića), te da prvi stranački kongres SDSJ (k) prihvaća tu rezoluciju kao svoju; 5) *Resolucija o stanovanjskem vprašanju*; 6) *Resolucija o strankinem tišku* i 7) *Statut SDSJ (k)*, pokrajinske sekcije za Sloveniju, za koji je na Ljubljanskom kongresu istaknuto da je privremenog karaktera jer definitivno oblikovanje stranačke strukture ovisi o konačnoj izgradnji unutrašnje državne organizacije.

Svi spomenuti dokumenti čuvaju se u Zgodovinskom arhivu Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije (ZACKZKS) u Ljubljani.

U drugoj grupi dokumenata objavljeni su prijevodi na slovenski članaka o Ljubljanskom kongresu, objavljenih u *Novoj istini* i *Radničkim novinama*: 1) *Smrt socialpatriotizma v Sloveniji* (*Nova istina*, 16. IV 1920) i 2) *Kongres slovenskih sodrugov* (*Radničke novine*, 7. V 1920).

Treća grupa dokumenata sadrži prijevod na slovenski *Podloge za ujedinjenje* i tekst sporazuma o prestanku djelovanja Socialnodemokratske stranke za Sloveniju i prihvaćanju programskih dokumenata beogradskog Kongresa ujedinjenja (dokument se čuva u ZACKZKS).

Na kraju treba reći da je *Ustanovitev* — kao zbornik osnovne građe o ujedinjenju slovenskog komunističkog pokreta s jugoslavenskim koje je izvršeno osnivanjem Delavske socialistične stranke za Sloveniju (2. ožujka 1920) i njenim pristupanjem u SRPJ (k) odlukom Ljubljanskog kongresa — izvanredno koristan prilog za historičare radničkog pokreta. Oni samo mogu poželjeti da takvih zbornika i objavljene građe bude što više.

S. Koprivica-Oštrič

PRILOZI ZA ISTORIJU SOCIJALIZMA, sv. 6

Najnoviji svezak ovog Zbornika radova, a ujedno i časopisa (sv. 6, 1969, str. 593), koji je postao publikacija Instituta za savremenu istoriju u Beogradu, sadržava, kao i dosadašnji brojevi, niz zanimljivih priloga (o prošlim svescima usp. prikaz u ČSP 1/1970, 213—220).